

**Családom története
Családfa**

**Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák**

2. évfolyam

Programcsomag: Én és a világ

A modul szerzője: Készítette: IFA Műhely

(Dr. Mihály Ottó, dr. Falus Katalin, Jakab György, F. Kristóf Mária, Czincz Józsefné, Iván Márta, Janicssek Lajos Tamás, Kálmán Katalin, Kolláth Erzsébet, Márcz Klára, Molnár Géza, Molnár Zsuzsa, Montay Beáta, Tölgyesi Livia, Ursu Zsuzsa, Zsigmond Ottília)

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	7-8 évesek
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Rokoni kapcsolatok tudatosítása, megértése
A modul témái, tartalma	Témák: Kapcsolatok: család, otthon, generációk Tartalom: A gyerekek szerepjátékok és családfakészítés segítségével tudatosítják saját tágabb családjuk szerkezetét.
Megelőző tapasztalat	A szűk család tagjai, a távolabbi családtagok felismerése családi fényképek alapján
Ajánlott továbbhaladási irány	Családfa készítése szabadidő-foglalkozás keretében tanítói, szülői segítséggel
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: identitás Társas kompetenciák: empátia
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom, Vizuális kultúra, Ének-zene Tantárgyakhoz: társadalomismeret, magyar nyelv és irodalom, ének Modulokhoz: Kistestvér születik
Támogatórendszer	Kooperatív tanulási módszerek Alapfokú drámapedagógiai ismeretek

Módszertani ajánlás

A különböző feladatokat választhatóan kell kezelni. Az A, B, C stb. variációk szabadon alkalmazhatók, nem célszerű mindegyiket elvégeztetni a gyerekekkel. Ezek egyrészt az osztályba járó gyerekek eltérő motiváltságának, képességbeli különbözőségének, eltérő szociális adottságainak megfelelően, másrészt módszertani megoldásukat tekintve jelentenek variációkat a tanórán.

A gyerekekben igyekezzünk tudatosítani, hogy életünk eseményeit pozitív és negatív érzelmek egyaránt kísérik.

A helyzetgyakorlatokban járatlan osztályokban a szabályokat pontosan, részletesen jó elmagyarázni. (A helyzetgyakorlatokról bővebben a *Tanári kézikönyv*ben olvashatunk.)

A modul 90 percét egy egységként javasoljuk feldolgozni, közben megszakítást csak a két óra közötti szünet jelent, mely után nem kívánkozik újra ráhangolódás. Illetve, ha a szabadidős tevékenységben kerül feldolgozásra a modul, a tanító döntése, hogy hol szakítja meg rövid szünetre.

Fontos tudnunk, hogy a hagyományörző *roma családokban* az unokatestvéreket is „testvéreknek” tekintik – megkülönböztetés nélkül. Ha roma gyerek jár az osztályba, érdemes kiemelni, hogy ez a szokás a rokoni kapcsolatok erősségét jelzi.

Elvált szülők gyerekei esetében – ha felmerül – fontos megjegyezni, hogy ugyanúgy nagyanyja, unokatestvére stb. a gyereknek az elvált szülő családjának megfelelő tagja. A legfontosabb: a gyerekre bízunk, semmiképpen ne avatkozzunk bele, hogy kinek a fotóját ragasztja, kit rajzol a családfára – édes szülőt és rokonait vagy a vele élő szülő új társának a rokonait, vagy mindkettőt. Véleményt se mondjunk minderről. („Ahogy gondolod, ahogy érzed” – mondhatjuk.)

Ha valamelyik tanítványunknak meghalt az édesanyja, apja, akkor az életben lévő szülővel fontos megbeszélünk, hogy járjunk el. (Jó alkalom lehet ez például arra, hogy elmondjuk – négyszemközt vagy beszélgetőkörben, ez a gyerektől és az osztály légkörétől függ –: ha az ember sokszor gondol arra, hogy mit szólna a gyerek dolgaihoz a meghalt szülő, akkor, ha nem is érzékelhetően, de vele marad.)

Ha tudunk arról, hogy örökbefogadott gyerek jár az osztályba, akkor feltétlenül beszéljünk a foglalkozás előtt örökbefogadó szüleivel. Tudnunk kell, hogy a gyerek tud-e örökbefogadottságáról. Ha igen, akkor beszéljük meg a szülőkkel, jónak tartják-e hogy részt vegyen a foglalkozáson vagy nem. Ha például csecsemőkorában fogadták örökbe, ha a gyerek kiegyensúlyozott, ha a szülők jónak látják, akkor elképzelhető, hogy részt vegyen. A gyerekek tapintatosak magukhoz (Vekerdy), s valószínű, hogy az örökbefogadott gyerek úgy kezeli befogadó családját, mintha a sajátja lenne, úgy is vesz részt a foglalkozáson, úgy nevezi meg családtagjait. Súlyos szakmai hiba lenne felhívni a gyerek figyelmét arra, hogy van másik, vérszerinti családja is.

Ha állami gondozott gyerek is jár az osztályba, feltétlenül tájékozódjunk intézeti nevelőjétől, hogy a foglalkozás kezdetekor figyelembe vehessük, tud-e a szüleiről, más rokonairól, szokott-e velük találkozni, van-e fényképe róluk. Ha nem ismeri a rokonait, akkor beszéljük meg a nevelőjével, hogy aznap, amikor ezt a témát dolgozzuk fel, legyen valamilyen érdekes intézeti program, amelyen részt kell vennie, s ne jöjjön aznap iskolába, ne vegyen részt ezen a foglalkozáson. A téma ugyanis elsősorban nem kognitív jellegű (hogy is nevezzük a rokonsági fokokat), igen erős érzelmeket mozgósít.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Tanítói szóbeli értékelés (osztályra, csoportra, gyerekekre vonatkozóan), elsősorban a pozitívumok kiemelése, megerősítés. A tanítói értékelés szempontjai: figyelem, aktivitás, együttműködés, találékonyság, tájékozottság, az új ismeretek alkalmazásának igénye és képessége.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – Mi újság

P2 – Kire ütött ez a gyerek?

P3 – Csoportalakítás
P4 – Szókétyák
P5 – Családtagok dalba öntve
P6 – Döntés
P7 – Szerepkétyák
P8 – Szituációk

Diákmelléklet

D1 – Mit jelenthet?